

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
i.remissvar@regeringskansliet.se
Sebastian.axelsson@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-11-02

Byggföretagens yttrande över Rätt för klimatet (SOU 2022:21), Dnr: M2022/01364

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Sammanfattning

Byggföretagen tillstyrker i huvudsak förslagen som rör att underlätta utbyggnaden av elnätet.

Byggföretagen avstyrker förslagen i avsnitten ”klimatfrämjande åtgärder i tillståndsreglerna”, samt förslagen i avsnittet om ”ett transporteffektivt samhälle”.

I det följande utvecklar Byggföretagen sina synpunkter.

Bakgrund

✓ Hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Detta ska vara utgångspunkten för Byggföretagens verksamhet. Byggföretagens medlemsföretag verkar för att alla delar i byggprocessen ska bidra till minskade utsläpp och ett förbättrat klimat. Denna gemensamma klimatanpassning är nödvändig för ett långsiktigt hållbart samhälle.

- **Ekonomisk hållbarhet** - Ett klimatsmart och hållbart byggande är avgörande för att våra medlemmar ska vara relevanta på marknaden. Resurseffektivitet och cirkulära affärsmodeller ger nya förutsättningar för våra medlemmars ekonomi. Byggföretagen verkar för rätt ställda krav och rätt genomförd uppföljning, för en fossilfri konkurrenskraft.
- **Ekologisk hållbarhet** - Klimatförändringarna påverkar förutsättningarna att leva på planeten. I det ekologiskt hållbara samhället används jordens resurser på ett uthålligt sätt. Byggföretagens

medlemmar är ansvarsfulla företag som genom innovation och engagemang bidrar till att minska byggbranschens negativa klimatpåverkan, och uppnå en klimatneutral bygg- och anläggningssektor till 2045.

- **Social hållbarhet** - Byggföretagens mål är en attraktiv, sund och säker byggbransch. Detta innebär att de som arbetar i branschen ska ha en god arbetsmiljö och att frågan om säkerhet ska vara central på varje byggarbetsplats. Byggföretagen ska arbeta med inkludering, mångfald, och jämställdhet, såväl inom organisationen som gentemot medlemsföretagen. Alla ska känna sig välkomna i vår bransch.

Begreppet klimatomställning innebär en långsiktig förändringsprocess som leder fram till en klimatmässigt hållbar utsläppsnivå av växthusgaser. För att stötta näringslivets omställning bildades Fossilfritt Sverige, vars mandat löper tom 2024. 22 branscher, inklusive Bygg- och anläggningssektorn, har tagit fram egna färdplaner.

Bygg-, anläggning-, och fastighetssektorn står för en femtedel av Sveriges CO₂-utsläpp och en tredjedel av landets energianvändning. Sektorn har ett stort ansvar för de totala utsläppen, men också ett stort engagemang för att vara en del av lösningen. Det är helt avgörande att sektorn ställer om för att Sveriges målsättningar på klimatområdet ska nås. Våra medlemsföretag vill ta ansvar för att agera i klimatomställningen, och har därför antagit målet om klimatneutralitet i hela värdekedjan till år 2045.

2018 undertecknades bygg- och anläggningssektorns färdplan för fossilfri konkurrenskraft 2045. Delmålen är negativ trend senast 2025 och 50 procents utsläppsminskning till 2030. 170 aktörer har i dagsläget undertecknat färdplanen, varav 60-talet är medlemmar i Byggföretagen. Färdplanen är en viktig motor i branschens klimatomställning, då den samlar stora delar av värdekedjan och aktörer som ligger i framkant.

Byggföretagen samordnar färdplanen i samverkan med sex andra branschorganisationer, samt Trafikverket.

För att Byggföretagen och dess medlemmar ska kunna bidra fullt ut till klimatomställningen behöver vi rätt förutsättningar.

Bygg- och anläggningsbranschen verkar inte i ett vakuum. Vi är en del av det industriella kretsloppet, där varje del är beroende av varandra. Våra medlemsföretag, liksom den bredare klimatomställningen, gynnas av en nationell råvarutillgång, och ett långsiktigt förutsebart system för produktion och överföring av elektricitet.

En genomtänkt industristrategi baseras på säker tillgång på fossilfri el, effektivt nyttjande av råvaror, kompetensomställning för ett grönt teknikskifte samt goda möjligheter att omsätta kunskap i nytta och tillväxt. Svensk industri har ett mindre klimatavtryck än motsvarande branscher i andra länder. Förbättrade konkurrensförutsättningar bidrar till ökade marknadsandelar, samtidigt som länder med större klimatavtryck får allt svårare att konkurrera. Att göra samhällsbygget mer beroende av råvaror från andra länder som varken respekterar mänskliga rättigheter eller uppsatta miljömål för inte Sverige framåt.

Grönt stål, fossilfri cement och hållbara batterier är några exempel på hur tillväxt och klimatåtgärder inte står i motsats till varandra.

Byggföretagen vill

- Se en genomtänkt industripolitik som formuleras med fokus på det svenska industrins och näringslivets konkurrenskraft och möjligheter att genom innovation fortsätta att bidra till klimatomställningen.
- Att miljölagstiftningen formuleras så att en långsiktig industriell utveckling underlättas. Sverige ska ha fortsatt stränga miljökrav, men handläggningstiderna måste kortas och förutsebarheten i tillämpningen öka.
- Att det tillsätts en samhällsbyggnadskommission med uppgift att samordna och belysa olika aspekter av lagstiftning och politik som idag alltför ofta hindrar och försvårar innovativ industriell utveckling med konkret betydelse för klimatomställningen.

Klimatfrämjande åtgärder i tillståndsreglerna

En ny avvägningsregel i miljöbalken (MB)

Att införas en regel om att låta klimat väga tyngre i förhållande till andra intressen i MB skulle enbart öka komplexiteten och förlägga handläggningstiderna. Vi delar utredningen uppfattning som att en sådan inte bör införas. Byggföretagen önskar se en bredare översyn av MB, i syfte att införa regler som gör det möjligt att väga olika intressen mot varandra i specifika fall.

En klimatanpassad platsvalsregel

Byggföretagen avstyrker förslaget. En dylik regel är såsom den är utformad inriktad på att underlätta vissa typer av projekt, i synnerhet vindkraft. Det skulle dock endast innebära en sårbarhet i syfte att kompensera för den inneboende komplexiteten i tillståndsprövningen. Vi hänvisar till ovan begäran om en

bredare översyn av hela MB för att underlätta en långsiktigt hållbar grön industripolitik.

Ett transporteffektivt samhälle

Byggföretagen avstyrker förslagen i denna del. Förslagen, såsom de presenteras, redovisar inte hur utsläppen skulle minskas om de införs. Däremot riskerar förslagen att i stället påverka mobiliteten negativt.

Sverige är beroende av fungerande transporter inom samtliga trafikslag. I synnerhet väg och järnväg är oerhört viktiga för den gröna omställningen. Det behövs nya, moderna transportlösningar i syfte att till exempel elektrifiera transportsektorn. Utredningen och dess förslag syftar dock inte primärt till sådana helhetslösningar.

Dimensioneringen av transportsystemet och dess kapacitet har ett mycket nära samband med befolkningstillväxt, utvecklingen av arbetsmarknadsregioner och samhällsekonomisk utveckling. Betänkandets målsättning (sid. 555) att trafikarbetet ska minska över tid oaktat Sveriges utveckling är inte realistiskt, givet den nuvarande takten på befolkningsökning.

Byggföretagen avstyrker kraftfullt föreslagna ändringar i Plan- och bygglagen (2010:900) samt en utökad roll för Länsstyrelsen i den fysiska planeringen. Byggföretagen anser inte att förslagen medför effektivare planering av nödvändigt byggande av bostäder eller kommande industrisatsningar. Tvärtom skulle förslagen sannolikt öka komplexiteten i avvägningarna och därmed också handläggningstiderna, utan att för den skull leda till mer hållbara transporter.

Byggföretagen vill här åter upprepa sin begäran om en bredare samhällsbyggnadskommission, med förmåga att ta ett helhetsgrepp kring frågor som är intimt sammanknippade med varandra, inklusive en långsiktigt hållbar försörjning av byggmaterial samt elektricitet.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Tanja Rasmusson, näringspolitisk chef, tanja.rasmusson@byggforetagen.se alt. 076-209 38 02.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör